

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petliverste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust, inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Slovensko ljudstvo!

Nepopisna nesreča je zadela dne 24. julija naše brate v ormožkem okraju in nekaterih občinah mariborskega in šentlenskega okraja. Nenavadno huda toča je naredila velikansko škodo na poslopih, na vrtovih, njivah, vinogradih in travnikih.

Škoda znaša na milijone. Zemlja izgleda kakor opustošena. Kar je pustila suša še zelenega prikliti iz zemlje, pobila je sedaj toča.

Ljudstvo je zbegano in prestrašeno. Beda in pomanjkanje zreta mu že iz bližnje bodočnosti grozeče v oči.

Da se priteče poškodovancem vsaj nekoliko na pomoč, osnoval se je spodaj podpisani pomožni odbor, ki se obrača do vsega slovenskega ljudstva s srčno prošnjo, da pomaga hudo prizadetim prebivalcem. Vsak dar se bo hvaležno sprejel.

Naši bratje so v stiskah in nadlogah, pritečimo jim brzo na pomoč, pokažimo jim dejanski svoje sočutje!

Darovi se naj blagovolijo pošiljati na naslov: Josip Ozmeč, župnik in deželni poslanec, št. Lovrenc na Dr. polju. Objavili se bodo v slovenskih listih.

Maribor—št. Lovrenc, dne 2. avg. 1909.

Josip Ozmeč,

župnik in dež. poslanec v št. Lovrencu na Dr. p. Jakob Caf, dekan v št. Tomažu; Josip Keček, župan v Hardeku; dr. Korošec, drž. in dež. poslanec v Mariboru; Tomaž Korpar, živinozdravnik v Osluševcih; Anton Meško, župan in dež. poslanec v Lahoncih; Ivan Meško, župan v Trgovišču; Ivan Roškar, preds. Slov. kmečke zveze, dež. in drž. posl. v Malni.

PODLISTEK.

Stric Blaž.

(Črtica iz naših krajev.)

(Dalje.)

Bilo je v nedeljo popoldan. Na vasi je kričala razposajena kopa otrok, da se je razleglo tja do zadnje kočice... Težek vzduh se je vlegel na pokrajino...

„Glejte ga, glejte, stric Blaž gre“ — je zaklicala otročad enoglasno, ko je stopal Blaž proti vasi. Klombk je imel po strani na oči, da bi mu ne sijalo solnce kar naravnost v lice... Počasi je prihajal bližje...

„Hej, stric Blaž, dajte nam kaj pripovedovati, dajte! Tako bi vas radi poslušali zdajle, dolg čas nam je“, so kričali vsi zajedno...

„Kaj bi to, stokrat sem vam že pripovedoval, zdaj se mi pa vendar ne ljubi — drugič, kadar bo — lepše, — kadar bo — gostija...“

„Dajte, dajte, stric, tako bomo pridni in mirno in tiho bomo poslušali, stric, dajte nam tisto pripovedovati, ko sem še bil za pastirja“, dajte, dajte, stric...“

Blaž se je počasi vlegel v zeleno travo, prekrižal roke pod glavo in pričel.

„Ko sem še bil za pastirja, tega je že silno dolgo in vi ne morete pomniti, tistega leta je bilo, ko je bil po zimi tako velik sneg. Pasel sem Smrekarjevo govedo na tistem velikem pašniku ob potoku. Živina je nagajala in jaz sem jo komaj strahoval...“

„Koliko ste pa pasli — tri, štiri?“

„Kaj bi tri — petnajst jih je bilo. Treh juncev in par malih telet še ne štejem ne.“

„Potem ste jih gotovo imeli okoli dvajset, če bi vse šteli“, se je norčeval paglavec.

+ Franc Mlakar.

Ni smo še preboleli izgube vrlega našega somišljenika g. Robarja na Majšbergu, že je morala Slovenska kmečka zveza stopiti ob nov grob, v katerega so pogrebeli položili telo njenega mnogozaslužnega podpredsednika g. Franca Mlakarja, veleposestnika v Hešnici. V najlepši moški dobi, v starosti 52 let, ga je kruta smrt neusmiljeno iztrgala iz naših vrst, ter zapustila za njim prazno mesto, ki bo ga težavno izpolniti. Pokojni Mlakar je vneto, nesebično in požrtvovalno ljubil verno slovensko kmečko ljudstvo, za to je tudi vedno stal zvesto ob njegovi strani. Nobena pot se mu ni zdelala pretežavna, nobena naloga prenaporna, nobena žrtev prevelika, kadar se je šlo zastopati in braniti koristi in težnje svojih kmečkih sobratov. In s kako živo zgovornostjo in nenavadno spretnostjo je znal nastopati! Ljudje so srkali besede z njegovih ust, ki so tekle iz njegovega blagega srca kot čist gorski potok, zdaj prijetno šumljajoče, potem šumeče in bobneče, posebno kadar je trebalo povzdigniti glas proti nasprotnikom našega ljudstva.

Spodnještajersko slovensko ljudstvo je poznalo svojega Mlakarja in ga ljubilo, čeprav so tudi nanj celjski liberalni listi po svojem ostudnem načinu zlivali gnojnice in metali blato kakor po vsakem delavcu za kmečki stan. Osobito pa je bil Mlakar priljubljen v svojem domačem, slovenjebistriškem okraju. Kako tudi ne, saj mu je bil voditelj skozi dolgo dobo let v narodnem in gospodarskem oziru! Tužnim in potrtem srcem stoji slovenska kmečka stranka ob grobu svojega plemenitega podpredsednika g. Franca Mlakarja. Zadržo hvalo mu izreka za vse njegovo mnogostransko delo, ki ga je opravljal s tolikim veseljem za spodnještajerski kmečki stan, ter mu obeta trajen spomin v svoji zgodovini. Za vzgled nam ostaneta vedno njegovo delo za ljudstvo in njegova ljubezen do naroda!

Pokoj njegovi blagi duši!

Ubogo ljudstvo.

Huda nesreča je zadela dne 24. julija kakih 30 občin na vzhodnem delu našega slovenskega štajerskega ozemlja. Toča, kakor je najstarejši ljudje ne pomnijo, je uničila

„Tako okoli jih je bilo...“

Blaž je težko zakašljal ter debelo pljunil v mejo, da se je povešil nežen listič...

„Dalje dajte, stric, kaj je bilo potem?...“

„No, in živina je nagajala in jaz sem jo komaj strahoval... Primojdunaj, jeden vol je bil posebno siten... Vročje je bilo takrat vroče, približno tako kakor danes, če ne še bolj in živina je bila žejna.“

„Ali niste nič napajali?“

„I, kaj pa da sem napajal, pa takrat ni hotela piti...“

„Ker je bila sestradana“, se je zopet norčeval paglavec.

„Kaj boš ti, tiho mi bodi!“

„Dajte dalje, stric, mi smo silno radovedni...“

Blaž se je obrnil na drugo stran in se pretegnil...

„No, in potem mi je všel tisti siten vol naravnost k potoku... sam nisem vedel kdaj in ko sem ga pogrešal, sem si takoj mislil: pit je šel...“

„Ali je res šel pit, stric?“

„Kajpak, primojdunaj, za vselej bi se bil skoraj napil. Ko sem ga našel, je ležal na hrbtu v mlaki, globoki, kalni mlaki, noge kvišku, glavo pa za rogove zapleteno v koreninah — primojdunaj, sem se prestrašil...“

„Ali ste klicali na pomoč?“

„Seveda sem kričal na vse grlo, toda priklical nisem žive duše... Mislil sem, da je že po njem, da se je že docela napil, takrat pa: plunsk, pa skoči po konci in se skobaca iz vode...“

„Stric, najbrž mu je bilo vroče, pa se je šel hladit...“

„Ti paglavec, kaj ti veš — noter je padel in ko mu je šlo za sapo, takrat je pa pobral vse svoje moči in se rešil, samo jeden rog si je snel, drugega ni bilo nič hudega.“

„Hvala vam, stric, tako lepo znate pripovedovati...“

vse, kar je ljudstvo gojilo celo leto z naporom in z ljubeznijo, da si preskrbi kruha in živeža čez zimo in spomlad.

Kjer bi bilo sicer veselo prepevanje, tam se sliši sedaj jokanje in stokanje. S solzami v očeh gleda ljudstvo na uničene svoje nade. Vse delo je bilo brezvspešno, vsak trud zaman.

Ubogo ljudstvo! Povsod, kamor prodre glas o hudi nesreči, povsod vstaja globoko sočutje s poškodovanci. Ves Spodnji Štajer čuti s teboj, ubogo ljudstvo, v teh dneh žalosti in nesreče, ter prosi ljubelega Boga, da bi se ti povrnilo stotero, kar se ti je letos po hudourju vzelo.

Narod slovenski, ti pa priskoči sedaj v dejanski ljubezni svojim nesrečnim bratom z obilnimi darovi hitro na pomoč!

Deželna poslanca Meško in Ozmeč sta pretekli teden obiskala večino prizadetih občin, pregledala škodo ter napravila tozadevna potrebna poročila na glavarstvo in namestništvo.

Državni in deželni poslanec dr. Korošec se je zadnji teden v imenu svojih tovarišev iz Slov. kmečke zveze podal osebno k namestništvu ter tamkaj posredoval za nujno pomoč ter osobito opozarjal na potrebo nekaterih semen za zopetno setev. Zajedno je ob tej priliki zahteval, da se c. kr. namestnik blagovoli potrudi kakor v nemške tako tudi v slovenske poškovanke kraje in prinese tolažbe in pomoči. To zahtevo je v imenu vseh slovenskih deželnih poslancev začetkom tega tedna ponovil.

Sestavil se je po nasvetu Slov. kmečke zveze pomožni odbor za pobiranje darov, kojega oklic na slovensko ljudstvo prinašamo na prvem mestu. Oklic enake vsebine se je poslal na vse župnije, posojilnice in premožnejše rodoljube.

Vsak dar, četudi še je tako majhen, bo prinesel nesrečnim našim ljudem veliko tolažbe. Bog povrne vse stotero, kar daruješ bednemu in lačnemu svojemu sobratu!

Zaradi suše.

Poslanec Roškar in tovariši so stavili v državnem zboru predlog, naj se zaradi suše odpišejo davki in se že sedaj skrbi za odpomoč, ker je brezdvomno, da bo letos še večje pomankanje krme kakor lani.

Vlada je predlog vposlala vsem okrajnim glavarstvom z naročilom, naj ji poročajo, koliko občinskih uradov je že prosilo za odpis davka.

„Kaj bi ne, primojdunaj, stokrat sem vam že to pri povedoval in zraven sem tudi bil, torej moram vedeti, kako je bilo...“

„Dajte še eno, stric Blaž!“

Sklonil se je v dve gubi, objel kolena in se zamislil...

„Dajte, stric, tisto, kako ste znali vriskati!“

„Naj vam pa bo, deca, toda kratko bom napravil...“

„Čisto kratko lahko, stric, da bo le kaj...“

„Tisto leto je bil zelo lep hmelj in jaz sem hodil obirat vsako leto, tega še ni dolgo...“

„Ali je bil takrat tudi velik sneg?“

„Kaj bi, poleti pa sneg, kam pa misliš?“

„Tiho, Tinče, naj pripoveduje stric!“

Blaž je zopet težko zakašljal ter pljunil čez cesto...

„Tisto leto sem tudi šel obirat, pa nisem dosti obiral...“

„Zakaj pa ne, ali ste bili prejeni?“

„Kaj bi, primojdunaj, okoli sem hodil in vriskal, ker so zvedeli, da znam dobro vriskati, so me povsod radi imeli in me klicali, naj jim zavriskam in za vsak „juhe“ sem dobil kos dobrega kruha...“

„Pa se vam niso nič smejali?“

„Kaj bi se smejali, ko pa ni znal nobeden boljše ko jaz...“

„Kaj pa je bilo potem?“

„I, nič ni bilo, vsak dan sem vriskal naprej in jim delal kratek čas in dobro sem živel, potem sem se pa naveličal...“

„To je vse?“

„Kaj pa bi še radi več?“

„Seveda, včasih ste nam pravili tudi, da vas je neko dekle rado imelo, ali zdaj tega nočete povedati?“

„I to je bila tista Bizjakova Lenča, tista se me je vedno držala in mi pravila, da me ima rada.“

„Pa vas je tudi res rada imela?“

„[Dalje prihodnjik]“